

Itinerari de dibuix, Festa Major 2025

FIDELA RENOM

Cooperativista, espiritista i feminista;
va lluitar per una societat igualitària i laica.



Escola bressol laica del carrer de Maria de Bell-lloc. A la dreta, Fidela Renom amb una nena en braços. Sabadell, 1935. Arxiu Agustí Serra.

Dilluns 8 de setembre, 11 h.

Sortida del recorregut: plaça de Fidela Renom, de Sabadell.

Enllaç maps> <https://maps.app.goo.gl/b3djEmd8EhFzym5k>

Dibuixarem acompanyats del relat de l'historiador Eduard Masjuan.

Itinerari > 11h, inici a la Plaça de Fidela Renom / Seu del Cercle Republicà Federal al carrer de Narcís Giralt, 40/ Despatx Lluch, antic Centre d'Estudis Psicològics al carrer de la Indústria, 10 / Casal de la Federació de German-dats al carrer de la Creueta, 94 / Primera seu de la Federació de German-dats i Maternitat del carrer de l'Illa, 43 i 4 / Casal de Zenón Corominas a la plaça del Gas, 2 / A les 13h 30m, Nau Cellers, antiga Filatura Rius, al carrer dels Cellers, 5, performance "La Fidela" de l'A.A.P.V.S.

* Recorregut gratuït i sense inscripció prèvia > Cal portar material de dibuix; el que feu servir habitualment. Activitat de Festa Major 2025, organitzada per Illa oberta – Tallers d'Art de l'Escola Illa amb la col·laboració de Dibuixant Sabadell. La performance a la Nau Cellers és una activitat organitzada per l'Associació d'Artistes Plàstics i Visuals de Sabadell.

"Fidela Renom i Soler (1891-1997), cooperativista, espiritista i feminista, va lluitar per una societat igualitària i laica".

Itinerari de dibuix amb *Dibuixant Sabadell, Illa Oberta - Tallers d'Art (Escola Illa)* i l'Associació d'Artistes Visuals de Sabadell. 8 de setembre, Festa Major de Sabadell 2025. Recorregut dissenyat i guiat per l'Eduard Masjuan.



- . Pionera, com a regidora de l'Ajuntament de Sabadell, en la gestió de la política social de la ciutat, juntament amb la Magda Lladó i la Maria Gisbert, que es va fer un lloc, en un món d'homes, al Sabadell dels anys trenta, amb el desplegament de tota una sèrie de projectes a l'àmbit de l'atenció a les persones:
- . va crear una de les escasses experiències de cooperativisme sanitari de Catalunya;
- . va crear escoles bressol gratuïtes per als obrers;
- . va crear una xarxa sanitària i assistencial laica;
- . va crear crear Lliga d'Infermeres Laiques, a la que va ser formadora;
- . va modernitzar, democratitzar, laïcitzar i dignificar el món de les cures i l'acompanyament a les persones (maternitats, escoles bressol, atenció sanitària, casals d'avis,...)

Una mica de biografia > Catalana, laïcista, feminista i espiritista. Treballà en el tèxtil com a ordidora. Al 1934, va ser la primera dona elegida regidora a l'Ajuntament de Sabadell. Va crear la Lliga Laica Femenina amb el propòsit de treballar per a l'emancipació de la dona obrera i per a crear una consciència femenina lliure de prejudicis religiosos. La lliga s'encarregà de les escoles bressol, les primeres gratuïtes per a obrers, i creà el primer cos d'infermeres laiques. Al 1939 es va exiliar a França, retornant al 1947 per reprendre les seves tasques socials. Morí al 1987, a les Llars Mundet. Està enterrada al cementiri laic de la Salut de Sabadell.

Més informació >> <https://historiadesabadell.com/2016/11/15/renom-i-soler-fidela/>

Recorregut proposat per Eduard Masjuan.

0. 11h. Trobada

a la plaça de la Fidela Renom (parc infantil de la plaça Sant Roc-antic Ateneu) <https://maps.app.goo.gl/b3djEmd8EhFzym5k9>

1. Cercle Republicà Federal,

<https://maps.app.goo.gl/7CrpB97aBZv3MkCH9>



Entrada principal pel carrer de Bèlgica.

Tomàs Vidalot, gran partidari del registre civil en una societat civil.

Lliga Feminista Laica. Associació d'Actes Civils "La Emancipación".

Magda Lledó, teòsofa.

Maria Gisbert, Bloc Obrer i Camperol.

Centre del món alternatiu.

Republicanisme federal de Pi Margall. Esperitisme, laïcisme, lliurepensament, anarquisme.

Tenien un carro de morts per fer enterraments civils no cristians, amb una bola del món enlloc d'una creu.

2. Despatx Lluch Antic Centre d'Estudis Psicològics.

<https://maps.app.goo.gl/tjC9koX8exKC6FrdA>



Vicenç Cabané, Joan Torres Serra junt amb altres com la família Viladoms o Joan Moix Regàs, foren els grans impulsors de la Federació de Germandats impulsora del Casal Mutualista Cooperativa Sanitària. Al Centre d'Estudis Psicològics si aplega també la Fidela Renom o el Jaume Tricuera, en el teatre infantil, gran organitzador del centre.

3. Casal de la Federació de Germandats des de 1922 (fins al 1925, al carrer de la Creueta, 94; després, al núm. 15, fins al 1933).

<https://maps.app.goo.gl/RUhcrPrK9KvK1SNE7>



Actualment encara es conserva. Es creà la Lliga d'Infermeres Laiques, que formà diverses generacions d'infermeres. També crearen escoles bressol gratuïtes per a les obreres pagades pel diari La Emancipación. L'entrada era pel carrer de la Creueta, 94, i el pati i sortida pel carrer de l'Illa, 43. Es dedicaren a acollir malalts que no volien cures clericals. Creen el dia de la mare, el dia dels avis,...

4. Seu de la Federació de Germandats

(carrer de l'Illa, 43; actualment hi ha la fusteria Valldeperes).

<https://maps.app.goo.gl/LuG6KttS3WaKrWJQ8>



5. Antiga Maternitat del carrer Illa

<https://maps.app.goo.gl/6xoxLPik2kyupnDNA>



Creada per un grup de metges, el Dr. Pareja i el Dr. Esteve M. Relat, junt d'altres metges adeptes a la Unió Patriòtica de Primo de Rivera. El falangisme va fer oposició persistent a la Federació de Germandats per tal de que fos clausurada. Fidela Renom reformà la maternitat al 1934 al veure que les coses no es feien massa bé: control dels naixements, robatori de nens, encalçament a les llevadores laiques.

6. Casal de Zenón Coromines

<https://maps.app.goo.gl/h184y44F2XAdVpx99>



A la plaça del Duc de la Victòria, 2, avui plaça del Gas, domicili propietat de Felician Ferret, vídua de Zenón Coromines. Amb la mort del fill, Felician Ferret llogà, per un preu mòdic, a la Federació de Germandats, la seva casa senyorial, sempre i quan es dediqués a l'assistència sanitària per als obrers.

Es creà el primer espai assistencial obrer amb una farmàcia fora del control conservador. Va ser una gran oportunitat de la federació que sempre va estar en precari. S'hi atendien els nens refugiats de la revolta d'Astúries del 1934. Va ser un casal mutualista, una cooperativa sanitària, fins l'any 1942, moment en el que el franquisme la liquidà, juntament amb les cooperatives. Amb aquesta activitat s'hi afegí la creació d'escoles bressol, casals d'avis i espais assistencials laics, bonament amb el suport de l'associació laica d'actes civils "La Emancipación". Va ser un casal mutualista amb un ampli servei mèdic.

7. 13h 30m. Nau Cellers, antiga filatura Rius.

<https://maps.app.goo.gl/mWTyg2zp8BMmTqa98>



Acabem la ruta en aquest antic espai de creació (actualment un magatzem municipal), on l'Associació d'Artistes Plàstics Visuals de Sabadell realitzarà una performance ritual, amb la que proposarà anomenar aquest espai "La Fidela". Batejant i resignificant aquest lloc amb l'energia de la Fidela Renom, l'associació d'artistes vol reivindicar el renaixement d'aquest l'espai com un centre de creació artística per a la ciutat.